

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗΣ 40/2014
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Α' Τμήμα)

Συνεδρίαση της 10^{ης} Φεβρουαρίου 2014

Σύνθεση:

Πρόεδρος : Μιχαήλ Απέσσος, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ.

Μέλη : Ανδρέας Χαρλαύτης, Στυλιανή Χαριτάκη, Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Γαρυφαλλιά Σκιάνη, Κωνσταντίνος Κατσούλας, Δημήτριος Μακαρονίδης, Αλέξανδρος Ροϊλός, Κυριακή Παρασκευοπούλου, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Αριθ. ερωτήματος: Υπ' αριθ.πρωτ.2/96924/0022/19.11.2013 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών.

Εισηγητής: Γεώργιος Α. Βαμβακίδης, Πάρεδρος ΝΣΚ.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται εάν: **α)** μετά την εφαρμογή της 2/13917/0022/17.2.2012 κοινής υπουργικής απόφασης για τον καθορισμό αποδοχών των υπαλλήλων ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου (ΙΔΟΧ), το προβλεπόμενο από τις σχετικές διατάξεις επίδομα άδειας έπρεπε να καταβάλλεται μαζί με τις αποδοχές άδειας, όπως ορίζεται στο ν. 4504/1966, ή κατά την 1^η Ιουλίου, ανεξάρτητα από το χρόνο καταβολής των αποδοχών άδειας, σύμφωνα με το άρθρο 16 του ν. 4024/

2011 και β) σε περίπτωση που η καταβολή του επιδόματος άδειας έπρεπε να γίνεται την 1^η Ιουλίου, αν μπορούσε να καταβληθεί την 1^η Ιουλίου 2013, ημερομηνία κατά την οποία το εν λόγω επίδομα είχε καταργηθεί, επίδομα άδειας σε προσωπικό που απασχολήθηκε με σχέση ΙΔΟΧ στο Δημόσιο, στα ΝΠΔΔ και τους ΟΤΑ και η σύμβασή του έληξε μέχρι 31.12.2012.-

-----

Επί των παραπάνω ερωτημάτων το Α' Τμήμα του ΝΣΚ γνωμοδότησε, ως εξής:

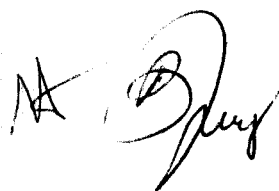
I.- ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ

Από όσα εκτίθενται στα πιο πάνω έγγραφα της ερωτώσας υπηρεσίας προκύπτει το ακόλουθο ιστορικό:

1. Σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 1288/1982 και την παρ. 3 του άρθρου 20 του π.δ. 410/88, με το οποίο ρυθμίζονται θέματα κανονικής άδειας, οι εργαζόμενοι που απασχολούνται με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου στο Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. δικαιούνται από τον εργοδότη τους, σε περίπτωση λύσης της σχέσης εργασίας με οποιονδήποτε τρόπο, ή λήξης της εποχικής απασχόλησής τους πριν συμπληρώσουν δωδεκάμηνη απασχόληση, δύο (2) ημερομίσθια για κάθε μήνα απασχόλησής τους σ' αυτόν τον εργοδότη, ενώ για απασχόληση μικρότερη από ένα μήνα καταβάλλεται ανάλογο κλάσμα.

2. Επίσης, παρατίθενται οι διατάξεις της παρ. 16 του άρθρου 3 του ν. 4506/66, κατά τις οποίες οι επί σχέσει εργασίας ιδιωτικού δικαίου απασχολούμενοι απ' οποιονδήποτε εργοδότη, μισθωτοί δικαιούνται κατ' έτος «επιδόματος άδειας», που καταβάλλεται μαζί με τις αποδοχές της άδειας αναπαύσεως του μισθωτού, ενώ, σε περίπτωση καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας, δικαιούνται τόσο αποδοχές άδειας όσο και επίδομα άδειας ανάλογο προς το χρόνο εργασίας (σχετ. τα πρακτικά της 22^{ης} Γενικής Συνεδρίασης της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου 28^{ης} Ιουνίου 1993).

3. Ακολούθως, αναφέρεται ότι το με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου (εφεξής ΙΔΟΧ) προσωπικό του Δημοσίου, ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ

αμείβεται, από 1.11.2011, σύμφωνα με τις διατάξεις της 2/13917/0022/17. 2.2012 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Διοικητικής Μεταρρύθμισης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΦΕΚ Β' 414), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 22 ν. 4024/2011. Σύμφωνα με την εν λόγω απόφαση, τα επιδόματα εορτών και άδειας του προσωπικού αυτού υπολογίζονταν κατά τις διατάξεις του άρθρου 16 του ανωτέρω νόμου, ενώ ως ημερομηνία καταβολή του επιδόματος άδειας ορίζεται η 1^η Ιουλίου εκάστου έτους και για τον υπολογισμό του λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος εργασίας από 1^η Ιουλίου του προηγούμενου έτους μέχρι την 30^η Ιουνίου του επόμενου έτους.

4. Στη συνέχεια, εκτίθεται ότι, με τις διατάξεις της περ. 1 της υποπαραγράφου Γ1 της παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, **τα επιδόματα** εορτών, Πάσχα και **άδειας**, που προβλέπονται από οποιαδήποτε γενική ή ειδική διάταξη, ή ρήτρα ή όρο συλλογικής σύμβασης εργασίας, διαιτητική απόφαση ή από ατομική σύμβαση εργασίας ή συμφωνία, για λειτουργούς, υπαλλήλους και μισθωτούς του Δημοσίου, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ (συμπεριλαμβανομένων και των ΔΕΚΟ του Κεφαλαίου Α' του 3429/2005) και ΟΤΑ, καθώς και για τα μόνιμα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και αντίστοιχους της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και Λιμενικού Σώματος, **καταργούνται από 1.1.2013.**

5. Κατόπιν τούτων, ετέθησαν τα ανωτέρω ερωτήματα.

II.- ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Στα **άρθρα 1** (παρ. 1, 3 περ. β'), **2** (παρ.1, 7), **3** (παρ. 8) και **5** (παρ. 4, 5) του **α.ν. 539/1945** "Περί χορηγήσεως κατ' έτος εις τους μισθωτούς αδειών μετ' αποδοχών" (Α' 229), όπως ισχύει, ορίζεται ότι:

Άρθρο 1 «**1.** Αι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται υπέρ των αντί μισθού απασχολουμένων εις επιχειρήσεις ή εργασίας, ασκουμένας επί κέρδει βιομηχανικής, βιοτεχνικής και εμπορικής φύσεως, διενεργείας μεταφορών ή φορτοεκφορτώσεως, ασχέτως της μορφής ή του χαρακτήρος (δημοσίου ή ιδιωτικού) της οργανώσεώς των, ως και εις επιχειρήσεις κοινής ωφελείας, εις νοσηλευτικά ή άλλα ιδρύματα ή οργανισμούς ή οιαδήποτε άλλα έργα διεξαγόμενα δια λογαριασμόν ιδιωτών, νομικών προσώπων, οργανισμών δημοσίου δικαίου ή του Δημοσίου, εις σωματεία, συνεταιρισμούς, θεάματα και λέσχας. **2. ... 3.** Δεν

υπόκεινται εις τας διατάξεις του παρόντος: α) ... β) Τα πρόσωπα, τα αντί μισθού απασχολούμενα εις δημοσίας ή δημοσίου χαρακτήρος υπηρεσίας ή εκμεταλλεύσεις ή επιχειρήσεις κοινής ωφελείας, εφ' όσον οι σχετικοί κανονισμοί δίδουν εις αυτά δικαίωμα εις ετήσιαν άδειαν μετ' αποδοχών, διάρκειας τουλάχιστον ίσης προς εκείνην της άδειας, της προβλεπομένης υπό του παρόντος νόμου.».

Άρθρο 2 «**1. α.** Κάθε μισθωτός από την έναρξη της εργασίας του σε υπόχρεη επιχείρηση και μέχρι τη συμπλήρωση δώδεκα (12) μηνών συνεχούς απασχόλησης, δικαιούται να λάβει ποσοστό της ετήσιας κανονικής άδειας με αποδοχές κατ' αναλογία με το χρόνο εργασίας που έχει συμπληρώσει στην ίδια υπόχρεη επιχείρηση. Το ποσοστό αυτό υπολογίζεται με βάση την ετήσια άδεια είκοσι τεσσάρων (24) εργασίμων ημερών ή αν στην επιχείρηση εφαρμόζεται σύστημα πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας είκοσι (20) εργασίμων ημερών, χωρίς να υπολογίζεται σε αυτές η ημέρα της εβδομάδας κατά την οποία δεν απασχολούνται οι μισθωτοί λόγω του εφαρμοζόμενου συστήματος εργασίας. **β.** Ο εργοδότης υποχρεούται μέχρι τη λήξη του πρώτου ημερολογιακού έτους, εντός του οποίου προσελήφθη ο μισθωτός να χορηγεί σε αυτόν την παραπάνω αναλογία της κανονικής άδειας. Κατά το δεύτερο ημερολογιακό έτος ο μισθωτός δικαιούται να λάβει την ετήσια κανονική άδεια με αποδοχές, η οποία αναλογεί στον χρόνο απασχόλησής του στην υπόχρεη επιχείρηση και υπολογίζεται σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της περιπτώσεως α'. Η άδεια επαυξάνεται κατά μία (1) εργάσιμη ημέρα για κάθε έτος απασχόλησης επιπλέον του πρώτου μέχρι τις είκοσι έξι (26) εργάσιμες ημέρες ή μέχρι και τις είκοσι δύο (22) εργάσιμες ημέρες αν στην επιχείρηση εφαρμόζεται σύστημα πενθήμερης εβδομαδιαίας. Για καθένα από τα επόμενα ημερολογιακά έτη, ο μισθωτός δικαιούται να λάβει από την 1^η Ιανουαρίου εκάστου έτους την κανονική άδεια με αποδοχές, η οποία υπολογίζεται σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο. Η ετήσια άδειας καθώς και το επίδομα άδειας, εκτός από τις διατάξεις του νόμου αυτού, διέπονται και από τις λοιπές διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας. **2. ... 7.** Τυχόν ευμενέστεροι όροι χορηγήσεως αδειών εις μισθωτούς, περιεχόμενοι εις συλλογικά συμβάσεις, κανονισμούς ή άλλας διατάξεις, δεν θίγονται υπό του παρόντος. **8. ...».**

Άρθρο 3 «**1. ... 8.** Αι αποδοχαί μετά του επιδόματος άδειας προκαταβάλλονται εις

τον μισθωτόν κατά την έναρξη της αδείας.».

Άρθρο 5 «1. ... **4.** Σε περίπτωση λύσης της σχέσης εργασίας με οποιοδήποτε τρόπο ή λήξη της εποχιακής απασχόλησης προτού συμπληρωθεί δωδεκάμηνο στη σχέση εργασίας, οι μισθωτοί δικαιούνται από τον εργοδότη τους δύο (2) ημερομίσθια για κάθε μήνα απασχόλησής τους, ανεξάρτητα από τυχόν οφειλόμενη σ' αυτούς αποζημίωση για άλλο λόγο. Για απασχόληση μικρότερη από ένα μήνα καταβάλλεται ανάλογο κλάσμα. Για την εφαρμογή των προηγούμενων εδαφίων, προκειμένου για μισθωτούς που παρέχουν εργασία εκ περιτροπής ή διαλείπουσα, ως μήνας λογίζονται είκοσι πέντε (25) ημέρες απασχόληση. **5.** Αν λυθεί η σχέση εργασίας μισθωτού με οποιονδήποτε τρόπο πριν λάβει την κανονική άδεια που του οφείλεται, ο μισθωτός δικαιούται της αποδοχές τις οποίες θα έπαιρνε αν του είχε χορηγηθεί η άδεια. ... 6. ... 7. ...».

2. Επίσης, η παρ. 16 του άρθρου 3 του ν. 4504/1966 (ΦΕΚ Α' 57) ορίζει ότι: «1. ... **16.** Οι επί σχέσει εργασίας του ιδιωτικού απασχολούμενοι, παρ' οιοδήποτε εργοδότη, μισθωτοί δικαιούνται κατ' έτος "επιδόματος αδείας" ίσου προς το σύνολον των αποδοχών των υπό του Α.Ν. 539/1945 ή άλλων διατάξεων καθοριζομένων ημερών αδείας αναπαύσεως μετ' αποδοχών, ων δικαιούται έκαστος μισθωτός, υπό τον περιορισμόν ότι το επίδομα τούτο δεν δύναται να υπερβαίνει τας αποδοχάς ενός 15ημέρου, δια τους επί μηνιαίω μισθώ αμειβομένους, των 13 δε εργασίμων ημερών, δια τους επί ημερομισθίω ή κατά μονάδας εργασίας ή επί ποσοτοίς ή κατ' άλλον τρόπον αμειβομένους μισθωτούς. Το ως άνω επίδομα καταβάλλεται ομού μετά των αποδοχών της αδείας αναπαύσεως του μισθωτού. Εις περίπτωσιν καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας, άνευ πταίσματος του μισθωτού, πριν ούτος συμπληρώση παρά τω αυτώ εργοδότη δωδεκάμηνον συνεχή απασχόλησιν, αφ' ης προσελήφθη, ή αφ' ης έλαβε το επίδομα του προηγούμενου έτους, δικαιούται μέρους του ως άνω επιδόματος αναλόγου προς τον χρόνον της εργασιακής σχέσεως, ήτις διέρρευσε, από της προσλήψεως ή από της λήψεως του προηγούμενου επιδόματος, μέχρις της ημέρας λύσεως της συμβάσεως εργασίας. 17. ...».

3. Ακολούθως, στις παρ. 1, 3, 4 και 6 του άρθρου 20 του π.δ. 410/1988 "Κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο νόμου των διατάξεων της κείμενης

νομοθεσίας που αφορούν το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α. και των λοιπών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου” (ΦΕΚ Α’ 191) ορίζεται ότι: «**1.** Ο προσλαμβανόμενος, μετά τη συμπλήρωση δώδεκα μηνών (βασικός χρόνος) συνεχούς απασχόλησης στην υπηρεσία που προσλαμβάνεται, δικαιούται για κάθε ημερολογιακό έτος, κανονική άδεια απουσίας με πλήρεις αποδοχές είκοσι τέσσερις (24) εργάσιμες ημέρες και αν εφαρμόζεται συστηματικά σύστημα πενθήμερης εβδομάδας εργασίας είκοσι (20) εργάσιμες ημέρες, χωρίς να υπολογίζεται σε αυτές η ημέρα της εβδομάδας κατά την οποία δεν απασχολείται λόγω του εφαρμοζόμενου συστήματος εργασίας. ... **2. 3.** Ο μισθωτός δικαιούται από τον εργοδότη του, σε περίπτωση λύσης της σχέσης εργασίας με οποιοδήποτε τρόπο ή λήξης της εποχιακής απασχόλησής του πριν δωδεκάμηνο στη σχέση εργασίας, δύο (2) ημερομίσθια για κάθε μήνα απασχόλησής του σ’ αυτόν τον εργοδότη, ανεξάρτητα από τυχόν οφειλόμενη σ’ αυτούς αποζημίωση για άλλο λόγο. Για απασχόληση μικρότερη από ένα μήνα καταβάλλεται ανάλογο κλάσμα. ... **4.** Αν λυθεί η σχέση εργασίας μισθωτού με οποιοδήποτε τρόπο, πριν λάβει την κανονική άδεια που του οφείλεται, ο μισθωτός δικαιούται τις αποδοχές τις οποίες θα έπαιρνε, αν του εχορηγείτο η άδεια. **5.** ... **6.** Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται στο προσωπικό αυτό οι κείμενες διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας (Α.Ν. 539/1945, όπως αυτός ισχύει). **7.** ...».

4. Περαιτέρω, στα άρθρα 16 (παρ. 3, 4) **και 22** (παρ. 2) του ν. **4024/2011** (ΦΕΚ Α’ 226) ορίζεται ότι:

άρθρο 16 «**1.** ... **3. Το Επίδομα Αδειάς** ορίζεται σε διακόσια πενήντα (250) ευρώ και χορηγείται στο ακέραιο, εφόσον ο υπάλληλος μισθοδοτήθηκε ολόκληρο το χρονικό διάστημα από 1^{ης} Ιουλίου μέχρι και 30^η Ιουνίου του επόμενου έτους **και καταβάλλεται την 1^η Ιουλίου κάθε έτους.** **4.** Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο υπάλληλος μισθοδοτήθηκε για χρονικό διάστημα μικρότερο από τα οριζόμενα στις παραγράφους 1, 2 και 3 του άρθρου αυτού, καταβάλλεται τμήμα επιδόματος ανάλογο με αυτό που αντιστοιχεί στο χρονικό διάστημα της μισθοδοσίας του. **5.** ...».

άρθρο 22 «**1....2.** Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης **καθορίζονται ανάλογα** οι

αποδοχές του προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. 3. ...».

5. Επακολούθησε, κατ' επίκληση της παρ. 2 του άρθρου 22 του ν. 4024/2011, η έκδοση της υπ' αριθ.2/13917/0022/17.2.2012 κοινή απόφαση των ως άνω συναρμοδίων Υπουργών (ΦΕΚ Β' 414/23.2.12), με τις **παρ. 1 και 3 του άρθρου μόνου** της οποίας ορίστηκε ότι «... **1.** Το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α., καθώς και οι αναπληρωτές εκπαιδευτικοί λαμβάνουν το βασικό μισθό που αντιστοιχεί στον εισαγωγικό βαθμό της κατηγορίας τους, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 12 και 13 του ν. 4024/2011 (ΦΕΚ 226 Α). 2. ... **3.** Πέραν του βασικού μισθού, **οι ανωτέρω δικαιούνται τα επιδόματα και τις παροχές που προβλέπονται από τις διατάξεις των άρθρων ...16 ...του ν. 4024/2011 (ΦΕΚ 226 Α), εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις χορήγησής τους.** Για τυχόν περικοπή των αποδοχών των ανωτέρω εφαρμογή έχουν οι διατάξεις του άρθρου 23 του ανωτέρω νόμου. Για το προσωπικό που υπηρετεί κατά την έναρξη ισχύος του νέου μισθολογίου (1. 11. 2011) εφαρμογή έχουν και οι διατάξεις του άρθρου 29 παρ.2 του ίδιου νόμου.4.».

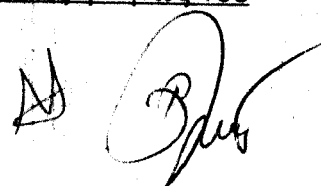
6. Τέλος, με την **περ. 1 της υποπαραγράφου Γ1** της παραγράφου Γ του **άρθρου πρώτου** του **ν. 4093/2012** (ΦΕΚ Α' 222/12.11.12) ορίζεται ότι: «**1. Τα επιδόματα** εορτών Χριστουγέννων, Πάσχα και **αδειάς**, που προβλέπονται από οποιαδήποτε γενική ή ειδική διάταξη, ή ρήτρα ή όρο συλλογικής σύμβασης εργασίας, διαιτητική απόφαση ή με ατομική σύμβαση εργασίας ή συμφωνία, για λειτουργούς, υπαλλήλους και μισθωτούς του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ. και Ο.Τ.Α., καθώς και για τα μόνιμα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και αντίστοιχους της Ελληνικής Αστυνομίας, του Πυροσβεστικού και Λιμενικού Σώματος, **καταργούνται από 1.1.2013.** 2. ...».

ΙΙΙ. ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

1. Οι ως άνω, **υπό στοιχ.ΙΙ.1.**, διατάξεις του α.ν. 539/1945, όπως ισχύουν, συγκροτούν το πρωτογενές σημαντικό νομοθέτημα σε θέματα ετήσιας κανονικής άδειας μετ' αποδοχών όλων των μισθωτών, εργαζομένων και εν γένει απασχολούμενων αντί μισθού, αποτελώντας ταυτόχρονα και το βασικό νομοθετικό πλαίσιο. Με την έννοια ότι ρυθμίσεις του πλαισίου αυτού διασφαλίζουν τις

ελάχιστες υπέρ των ανωτέρω εργαζομένων εγγυήσεις ως προς τις άδειες αναπαύσεως, συναφείς αποδοχές κ.λ.π. τούτων. Τούτο σημαίνει ότι οι κανόνες δικαίου που τις αποτελούν, λόγω του έντονα προστατευτικού τους χαρακτήρα και του γενικότερου κοινωνικού συμφέροντος, είναι δημόσιας τάξης (ΓνμδΝΣΚ 570/1991). Επίσης, από τη γραμματική και τελολογική, αυτοτελή και συνδυαστική μεταξύ τους ερμηνεία των ανωτέρω διατάξεων, σαφώς, εκτός των άλλων, συνάγεται ότι οι προϋποθέσεις λήψεως της άδειας αναψυχής (ή αναπαύσεως) μετ' αποδοχών ήταν καταρχάς άμεσα συνδεδεμένες με ένα ελάχιστο χρονικό διάστημα (ήτοι, δωδεκάμηνο) συνεχούς απασχόλησής τους, κατά τις ειδικότερα εκεί γενόμενες διακρίσεις ως προς το εύρος τούτων. Ωστόσο, μεταγενέστερα (πρβλ. περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 2 του α.ν. 539/1945, όπως αυτή αρχικά αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 13 ν. 3227/2004 και ήδη ισχύει μετά την εκ νέου αντικατάστασή της με την παρ. 1 του άρθρου 1 ν. 3302/2004), θεσμοθετήθηκε, σε συμμόρφωση και πάντως σε αρμονία κατ' ουσία και προς την μέχρι τότε διαμορφωθείσα νομολογία του ΔΕΚ (υπόθεση C-173/1999 της 28^{ης} Ιουνίου 2001) που, ερμηνεύοντας το άρθρο 7 της Οδηγίας 93/104/ΕΚ της 23^{ης} Νοεμβρίου 1993, σχετικά με τη χορήγηση ετήσιας άδειας με αποδοχές (πρβλ. και ταυτάριθμο άρθρο του π.δ. 88/1999 – ΦΕΚ Α' 94 – που εκδόθηκε με σκοπό την προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της ανωτέρω οδηγίας), έκρινε ότι κάθε εργαζόμενος δικαιούται κατ' ελάχιστον 4 εβδομάδες άδειας κατ' έτος (σκ. 47^η), η οποία μπορεί να χορηγηθεί pro rata temporis (δηλ. κατ' αναλογία του χρόνου απασχόλησης – πρβλ. σκ. 52^η, 61^η, 63^η), και η υποχρέωση κάθε επιχείρησης για χορήγηση σε κάθε μισθωτό από την έναρξη της εργασίας του και μέχρι τη συμπλήρωση του δωδεκάμηνου, ποσοστό της ετήσιας άδειας με αποδοχές, ανάλογα με τον χρόνο εργασίας που έχει συμπληρώσει στην υπόχρεη επιχείρηση (πρβλ. και άρθρο 6 του ν. 3144/2003), κατά τις εκεί ειδικότερες περιπτώσεις υπολογισμού.

2. Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά το ζήτημα του επιδόματος άδειας, έχει κριθεί, υπό καθεστώς προγενέστερο της ισχύος του ν. 4024/2011, ότι δικαιούνται τούτο, κατά την παρ. 16 του άρθρου 3 του ν. 4504/1966, οι με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου απασχολούμενοι από οποιονδήποτε εργοδότη, ανεξαρτήτως του

αν πρόκειται ακόμη και για απλή σχέση εργασίας που έχει πραγματοποιηθεί υπό καθεστώς άκυρης εργασιακής σύμβασης (βλ. ΓνμδΝΣΚ 273/1981, ΑΠ 1074/1983 ΔΕΝ 1984. 266, ΑΠ 141/1989 ΕΛΔνη 31.785, ΑΠ 1645/ 1999 ΕΕργΔ 2001. 215, ΑΠ 983/2000 ΔΕΝ 2000. 1531, ΑΠ 859/2003, ΑΠ 1150/ 2007 ΔΕΝ 2007. 1197 = ΕΛΔνη 2009. 1071, ΑΠ 206/2009 ΝοΒ 2009. 1179, ΑΠ 2134/2009 ΔΕΕ 2010. 1092, ΑΠ 1595/2012). Ωστόσο, κατά την έννοια των ως άνω διατάξεων του ν. 4504/1966, έχει επίσης γίνει δεκτό ότι, σε περίπτωση που η σχέση εργασίας των παραπάνω εργαζομένων - μισθωτών λύεται μ' οποιονδήποτε τρόπο ή η εποχιακή απασχόληση λήγει πριν από τη συμπλήρωση δωδεκάμηνου, αυτοί δικαιούνται από τον εργοδότη λόγω άδειας δύο (2) ημερομίσθια για κάθε μήνα απασχόλησης και ισόποσο επίδομα άδειας, υπό τον ανωτέρω περιορισμό. Δηλ. ότι το τελευταίο δεν μπορεί να υπερβαίνει τις αποδοχές ενός 15νθήμερου ή των 13 εργασίμων ημερών (βλ. ΑΠ 267/1999 ΝοΒ 2000. 802), αναλόγως αν ο μισθωτός αμείβεται με μηνιαίο μισθό ή ημερομίσθιο (ΟΛΑΠ 11/1991, ΑΠ 1020/ 1995), κατά τα παραπάνω.

3. Εξάλλου, κατά την έννοια των διατάξεων του π.δ. 410/1988, με το οποίο κωδικοποιήθηκαν σε ενιαίο κείμενο νόμου οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας που αφορούν το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α. και των λοιπών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και ειδικότερα αυτών του άρθρου 20 που ρυθμίζουν τα ζητήματα κανονικής άδειας, μετ' αποδοχών κ.λ.π. (πηγή του οποίου αποτέλεσε και το άρθρο 2 του ν. 1288/1982, όπως μέχρι τότε ίσχυε), σαφώς προκύπτει η κατοχύρωση του δικαιώματος των εργαζομένων και των συγκεκριμένων κατηγοριών απασχόλησης να ζητήσουν από τον εργοδότη τους σε περίπτωση λύσης της σχέσης εργασίας με οποιοδήποτε τρόπο ή λήξης της εποχιακής απασχόλησής τους πριν δωδεκάμηνο στη σχέση εργασίας, δύο (2) ημερομίσθια για κάθε μήνα απασχόλησής τους σ' αυτόν τον εργοδότη, ανεξάρτητα από τυχόν οφειλόμενη σ' αυτούς αποζημίωση για άλλο λόγο, με ταυτόχρονη πρόβλεψη ότι για απασχόληση μικρότερη από ένα μήνα καταβάλλεται ανάλογο κλάσμα (βλ. παρ. 3 του άρθρου 20), εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των κειμένων ως άνω διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας (πρβλ. παρ. 6 του άρθρου 20 π.δ. 410/1988).

4. Επακολούθησαν οι διατάξεις της παρ.3 του άρθρου 16 του ν.4024/

2011, καθ' ερμηνεία των οποίων η χορήγηση του εκεί αναφερομένου επιδόματος άδειας στους υπαλλήλους (δηλ. των 250 ευρώ) εξαρτήθηκε από το ότι αυτοί πρέπει να έχουν μισθοδοτηθεί ολόκληρο το αμέσως προηγούμενο χρονικό διάστημα των δώδεκα (12) μηνών από εκείνο που πρόκειται να τους καταβληθεί. Το χρονικό αυτό διάστημα, συνεπεία του χρόνου που είναι χορηγητέο το εν λόγω επίδομα, ήτοι την 1^η Ιουλίου κάθε έτους, ευλόγως αναφέρεται στο προ αυτού δωδεκάμηνο που αρχίζει την 1^η Ιουλίου του προηγούμενου έτους και λήγει την 30^η Ιουνίου επομένου έτους και συνιστά εν ταυτώ το δικαιοπραγωγικό γεγονός του σχετικού δικαιώματος χορηγήσεως, το οποίο είναι σαφώς διακρινόμενο από το χρονικό διάστημα που πρέπει το επίδομα αυτό να καταβληθεί. Άλλωστε, τούτο είναι απολύτως εναρμονισμένο και με τα οριζόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 16 του ίδιου νόμου (4024/2011), σύμφωνα με την οποία επί μισθοδοσίας υπαλλήλου για χρονικό διάστημα μικρότερο του δωδεκάμηνου το καταβλητέο τμήμα τούτου (επίδοματος) είναι ανάλογο μ' αυτό που αντιστοιχεί στο χρονικό διάστημα της μισθοδοσίας του, δίχως να διαφοροποιείται το χρονικό διάστημα καταβολής του, παρόλο που στις περιπτώσεις αυτές το μικρότερο χρονικό διάστημα βάσει του οποίου υπολογίζεται προδήλως και δεν συμπίπτει με τον χρόνο καταβολής που είναι η 1^η Ιουλίου του επόμενου έτους. Τέλος, με την παρ. 2 του άρθρου 22 του ν. 4024/2011 παρασχέθηκε εξουσιοδότηση στους ανωτέρω αρμόδιους Υπουργούς Οικονομικών και Διοικητικής Μεταρρύθμισης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης να καθορίσουν με κοινή απόφασή τους ανάλογα τις αποδοχές του προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α.

IV.- ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

1. (Ως προς το Α' ερώτημα)

Από τα ως άνω ερμηνευτικώς γενόμενα δεκτά είναι σαφές ότι για το προσωπικό με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α. και των λοιπών Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και αναφορικά με τα ζητήματα άδειας μετ' αποδοχών κ.λ.π. τούτων, ευθεία εφαρμογή αρχικά είχαν οι διατάξεις του άρθρου 20 του π.δ. 410/1988 και αναλογικά, κατά την παρ. 6 του άρθρου 20 του εν λόγω π.δ., αυτές της τότε κείμενης εργατικής νομοθεσίας. Ωστόσο, κατόπιν

προς τούτο προβλεπόμενης δυνατότητας επέκτασης των σχετικών ρυθμίσεων του ν. 4024/2011 και στους εργαζομένους στο Δημόσιο, ΟΤΑ ή ΝΠΔΔ με σχέση εργασίας ΙΔΟΧ (πρβλ. παρ. 2 του άρθρου 22 τούτου), μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και το επίδομα άδειας, έλκονται ήδη προς εφαρμογή, σε ό,τι αφορά το ύψος, τον τρόπο υπολογισμού αλλά και τον χρόνο καταβολής τούτου οι ειδικότερες και μεταγενέστερες διατάξεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 16 του ν. 4024/2011, σε συνδυασμό και με τα οριζόμενα στην παρ. 3 της ως άνω 2/13917/0022/2012 κ.υ.α. και όχι οι προγενέστερες και γενικότερες διατάξεις του ν. 4504/1966.

2. (Ως προς το Β' ερώτημα)

Τέλος, ως προς το ερώτημα αυτό, πρέπει να επισημανθεί ότι η καταβολή επιδόματος την 1^η Ιουλίου του 2013 στους εργαζομένους στο Δημόσιο, ΟΤΑ ή ΝΠΔΔ με σχέση εργασίας ΙΔΟΧ, παρότι ανάγεται στο τρέχον αυτό έτος (2013), δεν παύει να αφορά το επίδομα του προηγούμενου έτους (2012), κατά το οποίο υφίστατο ενεργής μισθοδοτούμενη εργασιακή σχέση, η οποία, κατά το διδόμενο ιστορικό, έχει λήξει την 31^η Δεκεμβρίου του 2012. **Τούτο σημαίνει ότι, στο μέτρο που με τον ως άνω καταργητικό νόμο (4093/2012), ο οποίος δεν ισχύει αναδρομικά και πάντως όχι από το χρονικό διάστημα που υφίστατο η ενεργής μισθοδοτούμενη – εργασιακή σχέση της συγκεκριμένης κατηγορίας εργαζομένων (2012), αλλά από 1^{ης} Ιανουαρίου 2013, σαφώς και δεν προκύπτει ότι μ' αυτόν θίγονται αμέσως ή εμμέσως κεκτημένα δικαιώματα, ανεξαρτήτως μάλιστα και του χρόνου καταβολής τούτων. Δηλ., αυτά των οποίων όλα τα παραγωγικά τους γεγονότα είχαν ήδη συντελεστεί, κατά τη διαχρονικού δικαίου γενική αρχή, κατά τον προϊσχύσαντα νόμο και πριν από την ισχύ του νεότερου νόμου, οπότε δεν εφαρμόζεται ο νεότερος αυτός νόμος που τα καταργεί για το μέλλον ή απαιτεί για τη γέννηση και απόκτησή τους περισσότερους όρους και προϋποθέσεις, εκτός αν πρόκειται για νόμο που έχει αναδρομική δύναμη, η οποία ορίζεται ρητά ή προκύπτει σιωπηρά (ΑΠ 141/2000 ΕΕΝ 2001. 548=ΕΕργΔ 2001. 406=ΕΛΔνη 2005. 447, ΑΠ 181/2000 ΕΛΔνη 2000. 969 = ΝοΒ 2001. 393 = ΕΕΝ 2001. 571), πράγμα που σαφέστατα δεν προκύπτει ότι θέλησε αμέσως ή εμμέσως ο ν. 4093/2012.**

V.- ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Κατόπιν τούτων, ενόψει του διδόμενου ιστορικού, σε συνδυασμό και με τα ως άνω ερμηνευτικώς γενόμενα δεκτά, το αρμόδιο (Α') Τμήμα του ΝΣΚ **γνωμοδότησε ομόφωνα ότι** επί των ανωτέρω τιθέμενων ερωτημάτων προσηκούν οι ακόλουθες απαντήσεις: **Επί του μεν πρώτου** ότι μετά την εφαρμογή της 2/13917/0022/17.2.2012 κοινής υπουργικής απόφασης για τον καθορισμό αποδοχών των υπαλλήλων ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου (ΙΔΟΧ) (και μέχρι την κατάργησή του με τις ανωτέρω διατάξεις του ν.4093/2012), το προβλεπόμενο από τις σχετικές διατάξεις επίδομα άδειας ήταν καταβλητέο κατά την 1^η Ιουλίου, ανεξάρτητα από τον χρόνο καταβολής των αποδοχών άδειας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 16 του ν. 4024/2011. **Επί του δευτέρου** ότι το αναλογικά (ήτοι, pro rata temporis, κατά τα παραπάνω) δικαιούμενο από το προσωπικό που απασχολήθηκε στο Δημόσιο, ΟΤΑ και ΝΠΔΔ με σχέση ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου (ΙΔΟΧ) επίδομα άδειας του έτους 2012, ανεξάρτητα από το ότι ήταν καταβλητέο την 1^η Ιουλίου του επόμενου έτους, κατά τα παραπάνω, δεν καταλαμβάνεται από τα οριζόμενα στην περ. 1 της υποπαραγράφου Γ1 της παραγράφου Γ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 περί κατάργησης από 1.1. 2013 (και) του ανωτέρω επιδόματος,-

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 18-02-2014

Ο Πρόεδρος

Μιχαήλ Απέσσος

Αντιπρόεδρος ΝΣΚ

Ο Εισηγητής

Γεώργιος Α. Βαμβακίδης

Πάρεδρος ΝΣΚ